

نار بر نخت کند گر بکنی نذر قبول	اندکے دردوں اور زور سے اخلاص
---------------------------------	------------------------------

در بیان رخ خوبت ز غزلہاے حمید بر فلک زہرہ بوجد آید و باشد رفاص

(رولیت ض)

بفصل گل نہ شد از سیر او بہار غرض خیال چشم کسے در تلاش آہو کرد بچشم آنکہ بود محور سے رنگینش کسیکہ مست خرابات حسن دلگیر ست مزار کشتہ خود خواست بے نشان کردن	کہ چشم صید فگن را بود شکار غرض و گرنہ دل شدہ را چسیت باشکار غرض یو در سنبل صد پیچ زلف یار غرض ندارد از در رخا طر حسد ار غرض کہ دست نازک او داشت باغبان غرض
---	--

نصیب ما شدہ پا بوس گلزار حمید جز این نہ داشت دل زار از نثار غرض
--

(رولیت ط)

خدمتش بنوشته ام از درد دل بسیار خط عرض حال زار خود پیشش بانی کردنی ست راہ من در محفل او نیست ترسان نامہ بر	در جوابش حیف نامہ سو من یکبار خط کے تو اند کرد بیتابی دل اظہار خط کاش بنیدمی نویسم بر درد و یو اخط
--	--

<p>بوده ام باقیس سوا مدیته صحرانورد چشم زگیس زلفت سنبل سروبالا گل خوش باله گرد قمر یا سایه گرد آفتاب</p>	<p>اے صبا از من رسان سوش بکسار خط گر کنم وصف سراپا می شود گلزار خط گرد گل ریجان بود یا گرد آن رخسار خط</p>
<p>و اے بخت بدنه پرسد هیچ از حال حمید از لطف می نویسد جانب اغیار خط</p>	
<p>رویت (ظ)</p>	
<p>بیایغ گرنشود یار در کنار چه حظ پسند خاطر باشد مدام تنهایی نهاده شوق شهادت سرم پیای نگار بپیش یار بود لطف جان فدا کردن شدم چو باد کس چشم مست نازکے</p>	<p>تھی ز بادہ چو جام ست با بہار چه حظ رقیب رو سیر گرشد بہ برزم یار چه حظ بکار گرنہ بردنخسرا آید ار چه حظ بسنگ سر بزنی گریکو ہسار چه حظ دگر ز دیدہ آہوے مر غزار چه حظ</p>
<p>جہان اگر چه برنج آید از فغان حمید دل حبیب نسا زد چو بقیہ ار چه حظ</p>	
<p>رویت (ع)</p>	
<p>بہر قلم ابروت دار دگر از خیر متاع</p>	<p>در دلم از یاد مژگان تو صد نشتر متاع</p>

<p>اہل جنت را بود از چشمہ کوثر متاع لے صدق داری اگر از دانہ گوہر متاع زاہد از آئینیہ بروی عبادتہاے خود گل بوے خویش ناز و آہوان بر نقد مشک دشمن بد گوے من سار بدل اندیشین</p>	<p>عاشقان از لب دلبر بود شکر متاع از حسین بوے کردہ یارم بود اخر متاع دفتر شوق تو می داریم در محشر متاع می بود ما را از خالی ہندوش عنبر متاع آہ من دارد چو برق از آتش و اخگر متاع</p>
<p>منت از زاری دل باشد بجزالش حمید چشم مادر از اشک خون در اخر متاع</p>	
<p>ردیف (غ)</p>	
<p>از در میکہ ساقی شدہ سرشار بیاغ گر چہ صدگونہ گل و غنچہ بعضی گلشن گل و بلبل ہمہ در بیاغ خریدارہ تو اند پیش سنبل ز آن طرہ طرار کسے سرو آزاد بود گر چہ زاندوہ جہان</p>	<p>چشم ز گیس بنگر چون شدہ ہشیار بیاغ یک فقط روے تو باشد گل بیجار بیاغ طرفہ ترمی شودت گرمی بازار بیاغ لالہ را سوخت جگر حسرت خسار بیاغ میکشد از قد و لچوے تو آزار بیاغ</p>
<p>یکجہان تیرہ بود بے تو بچیمان حمید چون شب ماہ بود بالو شب تار بیاغ</p>	

رولیت (ف)

از رہِ تسلیم من باشم مقابل سربکفت
 من بعد حیران بجران بادل بترکفت
 من بروز مشر آیم از بعد ساغر بکفت
 از در میخانه چون آید کسے ساغر بکفت
 می بود مژگان من از اشکها گوهر بکفت
 از تبمها سے لب باشم گدہ شکر بکفت
 خطا مرزش زد دست شافع محشر بکفت

ابروان یار بر قتل من خنجر بکفت
 بزم او از پر تو لعل لبانش زر بکفت
 شد سر شتم از شراب الفت چشمان یار
 مستی و مدہوشی دیوانگان افزون شود
 در واقش چشم من از ابر نیسان کم نشد
 زخم دل انفیض آن کان ملاحظت پر نک
 اگر چه بدکارم بروز مشر خواهد شد مرا

اللہ اللہ جاے او باشد بچشمان حمید
 دامن حسرت بدار و بخت اسکندر بکفت

گویا بود سرے روان کہ این طرف کہ آن طرف
 ببلبل پردر گلستان کہ این طرف کہ آن طرف
 افکن نظر جان جهان کہ این طرف کہ آن طرف
 صد لبمل و صد نیجان کہ این طرف کہ آن طرف
 از دیدہ ہا خوننا چکان کہ این طرف کہ آن طرف
 بفرخت دی شفق جان کہ این طرف کہ آن طرف

جانان رود در بوستان کہ این طرف کہ آن طرف
 دیدست رویت ناگمان اندر ترا نشست از آن
 جمعی دوان از ہر طرف بہر تماشاے رخت
 از عشوہ اش صد تیغہا از غمہ ہا صد تیر ہا
 از حلقہ بادہ کشان رفتی بتا دامن کشان
 بکیس حمید از بیدی دچا سو کوسے او

رویت (ق)

<p>از خزان کمر بود فصل بهاران در فراق شد کلام با خیال یار پنهان در فراق درد عاشق را نباشد هیچ دیوان در فراق جانب خود میکشد چاک گریبان در فراق لاله را سے می بود ما را بد امان در فراق کار نشتر با کند خار مغیضان در فراق</p>	<p>باعث تسکین نشد سیر گلستان در فراق دور از من بود ولیکن صورتش پیش نظر لے طبیبان داسے تلخ نمہ گردد سود مند ماجرای طرفہ باشد بچہ عشاق را حاجت گلماسے رنگینم نہ شد از اشک خون قدح چشم آبلہ صحرانوردان را سزد</p>
--	--

از هجوم گریہ در بجزان چه میسر سی حمید
چشم گوهر بار من گردیدہ نیسان در فراق

رویت (ک)

<p>زود بگذر و مینداز تو دامن بر خاک پیش ہتا ہنشیند چو برہن بر خاک دیدہ بکشا و نگر این ہمہ گلشن بر خاک مثل پروانہ مرا ہست نشیمن بر خاک خورشد سادہ فراچ وبتا بر فن بر خاک</p>	<p>کشتگان تو ہمہ داشتہ مسکن بر خاک در حضور تو نگون می شودم نہ بخشوع خاک شو کوہ مشوتاز تو گلمہا چیتند شمع سان رنج تو سحے عالم بالاداری اثر نور جدا خاصہ خاک جدا</p>
---	--

والہ حسن کسے باش کہ باقی ست حمید کہ حسینان ز فنا یافتہ مدفن بر خاک	
تیشہ آہ من بکوہِ فلک بادہ کش بلبل از سبوی گلست دل من در ہواے روی کسے جام شربت بگیرم از دہننش گفتم لے یار عاشقم دانی اندا شد چه انتظار کسے	وقتا رہتا بگفت ملک دل بریان گر کیاب گزک می طہر چون بغیر آب سماک لیک ریزد در او عذارنگ لے خوشا بخت من گفت شک ز گس آسا کشادہ ایم پلاک
مژہ جاروب میکنیم حمید از ریش دور افکنیم خشک	
رویت (گ)	
پیش آن رشک گلستان من از خجالت آنچہ چشم صنم در پے عشاق پلنگ وعدہ خویش وفا کن منما دل مشکمن سوی عاشق بتائل چو منی بینی چه سود متخیر نہ فقط من شدہ ام از حسنت	می پرداز رخ گلہا سے چمن بکیر رنگ زلف دلبر بدریے محبت چون رنگ حرف انکار تو بر شیشہ دل باشد سنگ اندر کے درو بدل می شود از نوک خدنگ از صفای رخ زیبای تو شد آئینہ فنگ

نسبتے نیست بذات تو بت چینی را | کفش بردار تو هستند سینان فرنگ

دل ربودی از حمید خود و انکار کنی
یک نظر کن سوسے دلہاسے گرفتار بچنگ

رویت (د)

دی شب بانداز عجب آمد ستمگر در بغل
صد حیف در باغ جہان شادی غم تو ام بود
گردون بہ پیش رویے تو آئینہ آرد از قمر
عاشق بر قصد از طرب دلبر جو از میخانہ
عکس رخ دلدار در آئینہ دل جلوہ گر
از ابروش خنجر بکفت از زلف اثر در بغل
گل میرسد در بوستان از خار نشتر در بغل
دارد بر اسے زلف تو از مہر چہر در بغل
می آیدش ساغر بکفت مینا احمد در بغل
ہر لحظہ می باشد مرا یک تہ پیکر در بغل

کردی جفا ہا بر حمید و گشت یک عالم گواہ
من پیش حق آیم بروز حشر محضر در بغل

تا چہ باشد دوستان در عشق و انجام دل
کے بود یارب کہ آید آن پری آرام دل
آن ستمگر در تلاش حبسیت معلوم نشد
کے بت عیار و راغوش من آسان رسد
خانہ دل را سپردت کردہ ام از من پس
کہ بود آشوب جان گاہے بود آرام دل
صبر و ہوش از من رہا بید تا بر آید کام دل
جان و ہمہ دل دادہ ام تا ہم نہ باشد آرام دل
در رہش بیفائدہ افگندہ ام این آرام دل
خواہ باشی اندر دلش خواہ شو بہر با ہم دل

<p>شد بزرگ گریه سے خون شدہ در جام دل قابل نفرین بود ہر چند طرز خام دل</p>	<p>در ذراق چشم مست گریہ چشمان من بائش دل میشود ہر کس کہ باشد نفییب</p>
<p>بہر تفریح طبیعت خواهد آن شوخ از حمید گو ہر اشک و گل داغ جگر بادام دل</p>	
<p>عاشقان گیرند از او نور دل خمر کش مارا بود انگور دل جلوہ گر باشد صنم بر طور دل یار و اند حالت مستور دل غیر رانا ید بچشم کور دل میزند منقار بر انگور دل</p>	<p>چون نباشد روے او منظور دل میسکند خمار از انگور خمر ہمچو موسے دادی ایمن مجو محتسب بر صورت ظاہر مرد دیدہ من آنچه بیند در رخس نوک مرگانست چو طوطی بر شمر</p>
<p>چشم جادوے ترا گوید حمید یک نظر سوے دل مجبور دل</p>	
<p>سینہ صد چاک کند گل بکنار بلبل پاک سوز دل و جان صبر و قرار بلبل از شکر خند و وبال است خمار بلبل گل چہ اسنے بہند در شب تار بلبل باغبان میکند از خار کہ دار بلبل</p>	<p>در چمن از اثر نالہ زار بلبل آتش حسن و جمال رخ گل فصل بہار ستی بلبل شوریدہ سر از بوسے گل آشیان خود از ان بر سر گلشن بند یافت از خمر گل حکم سزا مجرم عشق</p>

<p>شوق دیدار گل از دل نرود بعد فنا دوستان مرقد بار اسر کوشش بکنید شاه گل رخت سفر بست و بهار آخر شد</p>	<p>با صبا کس چمن آمیخت غبار بلبل معین گلشن سوز از بهر مزار بلبل برگ گل با صبا کرد نثار بلبل</p>
<p>ختم کن این غزل نغز و بنه خامه حمید شرح کافی شده از صدر فگار بلبل</p>	
<p>رولیت (م)</p>	
<p>بر غزل صائب مرحوم</p>	
<p>ما بجز ریا هر ویان ستمگر ساختیم مردمان گردند بهر قند و نادر گوشه ز آتش عشق ست شاید اینک بیاوریم کے پریشان بهر زگر دیم مثل دیگران</p>	<p>با دل نازک آتش چون سمندر ساختیم از خیال گفت شیرین تو شکر ساختیم گر چه ما صد بار تراز می چون قبح تر ساختیم از قناعت پاشکسته با مقدر ساختیم</p>
<p>من نہ امروز اے حمید اندر سخن جولان زخم سالمات شد طبع موزون را سخنور ساختیم</p>	
<p>دوش از یاد پری رود در سر داشتیم لطف صحبت دولت صلوات نصیب شد شوق دیدارش مرقه را خصمت جنبش نداد</p>	<p>از خیال چشم اندر سینہ نشتر داشتیم حصه بیداد از دست تو اکثر داشتیم زیر پایش بر گلو و قتیکه خنجر داشتیم</p>

<p>نیم بسمل می طلبیدم این طرت که آن طرف پیش حق روز جزا گفتیم خود بر رفته او بر جفا سے مہ جبینان جہان کریم صبر</p>	<p>در شب بیدارے ہجران حال ابرو داشتیم قصہ پیرحمی جلا داد از برداشتیم ماکہ چشم داد از در بار و اورداشتیم</p>
<p>جلوہ گاہش مردک بد فرش پا چشم حمید حیث شد وقتیکہ ما بخت سکندر داشتیم</p>	
<p>گلدستہ ز ریشے تو اندر جنان بر ہم از خون دل بہ نخل غمش می و صیم آب جای جناسست خون دلم بر کف نگار ظلمات می بود صف مزگان بگرد چشم در بزم یار نقد دل خود فرو ختم</p>	<p>از سلسبیل بر لب شیرین گمان بریم تا پیش یار از شمش آرزو معان بریم از رنگ زرد خویش باوز عرفان بریم رہ سوے چشمہ حیوان در میان بریم از درد و یاس و غم شمن از دلستان بریم</p>
<p>کو طاقے کہ گام ز ندور رہش حمید یار با چه طور بردرش این ناتوان بریم</p>	
<p>ز دست عشق پری جمالان مدام دل در عذاب دیدم ز آتش حسن گلزاران جگر بسینه کباب دیدم بیا دجانان چو دوش ختم جمال رویش بخواب دیدم بے متاشاکے مہ نشستم مگر مہ اندر سیاب دیدم ز چشم مست تو مستی من ز بادہ عشق دل برندی</p>	

بکیغم از هر دو چون جوانان بسیب از تو شباب دیدم
 ز کاکلت آدمی پریشان فلک برگدشت برگدش
 به لعل و گل خون از لب تو تمام عالم خراب دیدم
 ز صد اگر کم کنی تو یک یک کی بماند بغور جنگ
 ز وحدت آمدنگار کثرت چنین جهان را حساب دیدم
 ز خست ز گرمی عسرق بر آورد من به نظاره در خیالم
 باغ رفتم علی الصباح و بزیر شبنم گلاب دیدم
 جمال روے تو کرد با من که دیدم تو بطور سینا
 خُرُرَتُ سَعِقًا بَعْلَتُ وَاكَا مَرْتَابُ نَقَابٍ اَدِيم
 بگفتش کاسے پری سنگر چه از عاشق کشی نترسی
 بجزیب مہوشان مہین یک بگفت کار ثواب دیدم
 چہ پرسی از من حمیت ندان زگری من بچو جانان
 گریستم بحر احمر آنسان کہ چرخ مثل حساب دیدم

لنا شافع یوم یدعی لانا م	نبی کریم علیہ السلام
یہ نتقی حزننا از الحریق	بہ ندخل الجنة للقیام
لقد نور الملك فی دجلة	بوجه مضیئ کبد الظلام
وقد سحر الناس فی نفرة	بخلق عظیم و فصل الکلام

لَيْبِكِ لِحَمِيدِ الزَّمَانِ لِلْفِرَاقِ
فِي أَلَيْتِهِ أَنْ يَسْرَى قَلْبَ لِمَنَامِ

وحشت بدل از دیدہ آہوسے کہ دارم
این نشہ لبر از اثر بوسے کہ دارم
یارب دل خود بستہ بگیسوسے کہ دارم
شوریدہ سر ام سر لبر کوسے کہ دارم
بر دارم اگر از تو بگوسوسے کہ دارم

دیوانگی از غمزه جاسے کہ دارم
ہر چند کہ من بادہ نوشیدم ولیکن
آمیختہ آید ز صبا بوسے دل و زلف
از نالہ من سر متوان داشت پالین
زانہم کہ مسلمان شدہ ام سر بسجودم

پرسی ز حمید از رہ شوخی کہ چگونگی
دانی کہ چنین حال بد از خوسے کہ دارم

من از فکر دو عالم پاک رستم
ز چشم نیم مست یار مستم
کہ من مثل برہمن بت برستم
نمت تن سوخت اکون خاک ہستم
رسد دُنبالہ زلفش بدستم

دل اندر زلف شبگونش چو بستم
ز بد مستی من زاہد مکن عیب
ز خال نامسلمان تو باشد
بفرقم بے خطر آپاسے کو بان
رودگر جان ز تن بیرون غم نیست

حمید از خود مرا مستی فرزاید
از ان روزے کہ با ساقی نشستم

بر غزل حضرت خسرو ۱۱

بخت کو یارب کہ اور تا سحر در بر کشتم
 تو تیا سازم درون دیدہ جان در کشتم
 در رگ جان حزنِ خارِ مخیلان در کشتم
 دستِ ہندو گیرم و از پشمہ کو تر کشتم
 لشکرے فردا ز مرگان بر رخسیر کشتم
 میشود گلزار آتشدان چو آہے بر کشتم

طلستہ کو شورشِ مستانہ ام از سر کشتم
 اندکے خاکِ درش آری مبارک و ذکری
 تا دید یاد از سر مرگانش در ایامِ ہجر
 دسترس باشد مرزا با سے چو بر حالِ لبش
 دوشِ حشمیش گفت با چاکِ دلم ہشیار باش
 گشت آتشِ بخیلِ مدبستانِ جان

در فراق از بہر تسکینِ دل زار حمید
 از خیالِ یار بر صنفِ جگر پیکر کشتم

گذشت آنکہ نخبستِ جنینِ داشتتم
 بچو رہ تو گر چہ یقینِ داشتتم
 تمتا دم و اسپینِ داشتتم
 رقیبانِ مگر در کمینِ داشتتم
 نہ مثل تو حاشا کمینِ داشتتم
 نہ این آسمان نے زمینِ داشتتم
 ز گفتارِ تلخِ انگبینِ داشتتم

بہ پیش تو رو بر زمینِ داشتتم
 عجب باشد از من کہ دل دادہ ام
 نغم دیدہ بر پشتِ پایت و مے
 ہی خواستم حالِ دل گویمت
 دلم جائے نشست و خرابش کنی
 بلوے تو شدوی شہم جائے نو
 حمید از تو بشنید و شناہا

بر غزل حضرت خسرو علیہ الرحمہ

رعیبِ حسنِ تو نہ بگذاشت کہ بالا بنیم
 رے تو دیدہ از ان دیدہ شہلا بنیم
 گلستانِ رستہ و ہر لحظہ تماشا بنیم
 من کہ باشم کہ بکفت زلفِ چلیپا بنیم
 پر ز خونِ از لبِ ساقیِ دلِ مینا بنیم
 دیدنی این ست ز دستِ تو چہ نوا بنیم

آمدی بر سرِ بامِ آنکہ تماشا بنیم
 واسے محرومیِ من کارِ بر آرم زرقیب
 بروں بے سپر از ناوکِ سینہ دوزت
 بختِ مشاطہ بود دستِ درازی باعد
 عاشق از چشمِ خو فونا بہ بریزد چہ عجیب
 چشمِ مشابہ ہے آزارِ چشمِ کز بند

آہ گر بر کشد از سوزِ نراقِ تو حمید
 آبلہ در جگرِ طوطیِ طو بے بینم

بروے صینتِ قمریِ فرو شتم
 بآبِ لبانتِ شکرِ می فرو شتم
 بوسے میانِ تو سہریِ فرو شتم
 ز نخلِ محبتِ شہریِ فرو شتم
 بکوسے تو شامِ و عسریِ فرو شتم
 ز بارِ جنانِ صد شجرِ می فرو شتم
 گہ سو وہ کحلِ البصرِ می فرو شتم

بریم جبینِ تو زریِ فرو شتم
 بہ خالِ سسپہ مشکِ تریِ فرو شتم
 نباشد ازین ہیج سودا سے فوشتر
 بدکانِ چشمِ خود از دانہ اشک
 بگیر از من سلسے جان کہ من نقد جانرا
 بسر و قدرتِ ارچہ بے سایہ باشد
 بخاکِ درت بہر چشمِ دلِ خود

صدکے حمید تو از صد متا

بیک غمزه جان و جگر می فرود شتم

مادر ازل ز چشم تو صہبا گرفته ایم
از فیض عشق شہر غنقا گرفته ایم
بہجت فراست خنیش بسمل چشم یار
امروز آہ سر و تپ عشق و درد یار
ما را ز شوق تست نہان دفترے بدل
از شوق دست بوسی دست خنیش
یاد آورد رستی چشم کسے بدل
روسے تو در دل ست و دیتی پیش چشم
اسکندر از جہان نتوان برد اندکے

بیراث عشق ز آدم و حوا گرفته ایم
ما آشیان بہ سدرہ و طوبیٰ گرفته ایم
دل را ز سینہ بہر تماشا گرفته ایم
بر جان خود بوسہ فرودا گرفته ایم
کالے درد تو شہر عقبے گرفته ایم
موجے بدل ز خون متا گرفته ایم
بیفائدہ نہ ز گس شہلا گرفته ایم
مادر حباب دل ہمہ و ریا گرفته ایم
ز غیوہ روز نفست دسیا گرفته ایم

ناخواندہ رفتہ ایم بزم صنم حمید

از خود بلا بجان بہ تقاضا گرفتہ ایم

امید وصل از ان ترک فتنہ جو دارم
روانست آنکے ہم ز فیض چشمہ چشم
بدل نشستی و از بے مشک تو شتم
بر آسمان روم و کہ روم زیر زمین

گلے ترا ز دہن شمع آرزو دارم
بین عشق تو لے مسہ چہ آب رودارم
چو آہو ام کہ تگایو بہ چار سودارم
بر اسے یوسف گم گشتہ جستجو دارم

شبیہ خویش بمثل تو ہو ہو دارم	چہ طور صیغہ عشق تو رنگ بر بند
برنگ بلبلی اگر جو شش گفتگو دارم	سخن ہی شنود لیک مثل گل خاموش
دو آب پیش دو آتش چہ دو برو دارم	زختم شعلہ فگن چشم او من گریان
ز دست باد صبا عطر مشکبو دارم	مگر بکا گل آشفته اش دے آغشت

بشوق سر و قدرت شد حمید تو شبگرد
بسان فاختہ یک بانگ کو بگو دارم

بہ غزل حضرت خسرو علیہ الرحمۃ

بشب از یاد رو آغوش پر از یاسمن دارم	بلا ہا صبح دم از یاد زلف پر شکن دارم
نگار از کار گاہ عشق طرفہ پیسہ من دارم	زر زلفش تاری سازیم و پود از خط شکینش
تو بت را می پرستی من نگاہے بت شکن دارم	تو با من سے برہمن کے توانی ساختن کہیم
ہزاران اشک خمین بے تو من اندر چمن دارم	رسید ابر بہار و ہر کسے مصروف با گلہا
بغربت گر چہ صدر رخ و سخن باخوشیتن دارم	وطن بگذاشته آسایم اندر کویت و شام
نہ دل دارم نہ سر دارم نہ جان دارم تن دارم	بہنگام تصور آنچنان شد بخود ہیام
کنون کار فدنگ آہ با چرخ کہن دارم	ز چشم جملگی سنے زمین در زیر آب آمد
بذکر وصل می گوید کہ من در این سخن دارم	چو شنود اشتیاق من با ظہار و فاختہ و
کہ من ناخن بدل چو تیشہا کو بہن دارم	ترجم خسرو خوبان تعلق لے لب شیرین

حمید آسان نمی باشد ز دشت عشق بگذشتن
که من انسا آنها عشق هر دم دوش زن دارم

بر غزل صاحب موم

باز عشق آتش ز دوجان سوخت خاکستر شدیم
از سر بالین گذشتیم از سر لبتر شدیم
از مجاز اندر حقیقت رفته بالا تر شدیم
الفراق لے ہوشنا مشغول با ساغر شدیم

پیشتر محو تماشا سے رخ انور شدیم
از بے سر نهادن سنگ کوه او بس است
رفتم از عشق بتان تا حد عشق بیت تراش
رضت سے تقوی کہ آمد یار من با چشم

جذبہ دل لے حمید آخر کشیدش در کنار
وقت پیری چون ز لیا دلبر لب شدیم

ایضاً

چه سازم بجز مت رسائی ندارم
ز چشم تو تیسر ہوائی ندارم
ز روسے تو گروشنائی ندارم
کہ من جامہ پارسائی ندارم
قدم بر رو آشنائی ندارم

بجز تو از غم جدائی ندارم
رسد راست بر نقطہ خط جانم
یو دشمع تاریک در بزم چشم
از ان محتسب باشد اندر قفایم
کنم دعوی آشنائی و بائد

حمید از چه پیوندم این دل شکسته
بدنیا چنین مومسالی ندارم

قطره بودم آب گشتم بعد از آن دریاشدم
آتش اندر حریم صبر زد گویاشدم
غیبت مار التوجوی من ترا جو یاشدم
لفظ را بگذاشتم در فکریت مغمیاشدم
در فراق از انتظارش ز گس شهلاشدم

عشق مخفی داشتم خون ریختم رسواشدم
خامشی و ز زبیره بودم لیک از آن روز که عشق
رو بریت آمدن ممکن نمی باشد از آنکه
شوق موزنگرم مستغنی از صورت نمود
هجو گل خندیده ام بایار در ایام وصل

چشم مستش لای حمید افکند بر من یک نظر
باده عشقم سراپا صورتِ میناشدم

بر غزل صائب جوم

از لب لعلت بر لاله داغ در دل یافتم
نغمه لیلیه چون از سلاسل یافتم
یا در در دل ستانی مرد کامل یافتم
موج را از قلب دریا رو بسا حل یافتم
شوق آسان کرد بر من آنچه مشکل یافتم

از گلت شوک ز مستی در نهادن یافتم
آنچنان محو ام که می بینم ترا در هر کس
می برد دل از درون سینها چشمش ز دور
اجتناب شورش و اعظ همی دارم از آنکه
بر امید وصل جانان میکشم بار فراق

نامه عفو گناه از دست قاتل یافتم

داده ام سر حمید از آن کتاب جرم عشق

رولفان

بر غزل حضرت جامی قدس سرہ

کوزہ طے قند یا بہاے شکر ساستان اختر بخت ست رویت یا قمر یا صبح عید زلف تو زلف ست یاد است یا مار کهن ساق تو سیم ست یا علاج یا سنگِ خام یار باین قلب در پہلو این سنگین دلان	یا عقیقے از زمین یا کشتی صہبا ستان یا ز نور کبریا از بہر ما بغس استان یا شب و یچور یا حال ان سوا ستان یا بلور تازہ یا کافور جان افزا ستان یا کہ چوب خشک یا فولاد یا خار استان
--	---

از رقیب روسیہ جانان چہ می پرسی مرا
ہر کسے داند حمید والدہ شیدا ستان

بر غزل حضرت رونق مرحوم

من از سر زلف تو کنم بو بہ بیابان یکبار کشادی بہ ختن گیسوے مشکین بوئے خوش پیلے مگر آورد صبا لیش رو باہ شوی شیر تو در باد یہ عشق	پیوستہ مرا شد گل شبنو بہ بیابان بانافہ مشک ست ہر آہو بہ بیابان مجنون شدہ مہر و تگاپو بہ بیابان لاف ست ترا قوت بازو بہ بیابان
---	---

گرم بفرق تو زده روبہ بیابان صدرنج و ہداین دل بدخوبہ بیابان	آلود کن اشک ترا دامن عصمت از خلق بر فتم کہ دل آسودہ نشینم
	میداشت حمید تو تمناسے مواسا شد گذر گاہ سوسے او بہ بیابان
بر غزل حضرت خسرو علیہ الرحمۃ	
وہ چہ کرم نمودہ لے دل مہربان من بادِ سحر بیا فلن مشک درین ہان من بہر خدایکے بیا جان من و جہان من چشم من ست آن تو خاک در تو آن من بہر سگان کوسے دوست این تہن استخوان من نرگس خاک من و ہر بعد فنا نشان من چرخ کہن مقابل ست تیر من و کمان من	ز آتش جانگداز دل و آگہ خندان من ور در زبان ست ہر شہم مدح و ثنا زلفت او بے تو بود جہان سیاہ جان من ست ہم تباہ عشق میان ما و تو بین کہ چہ طرفہ قاسم ست حفظ مرا تب است شطر عاشق و ہم آرمین بسکہ بیا چشم ست زنت بہ نیدم از جہان آہ و فغان بلب ہم نشیت دو تا مرا ز غم
	فصل کل ست و ہر جو چشم حمید گل نشان ست رشک بہار من برون آئی نگر خزان من
عشاق ماضی حال را آخریکے آواز کن در لذت درد و الم این بہر دورا انباز کن	لے دل بیا از عاشقی ہارے بیان راز کن تیغے بسز ز بروزدی تیر نظر در دل شکن کن

<p>من عاشقم بے دروول بیکار دامن زندگی تا پروہ بدستی عشقت نقد بر چشم عقل زلقت بلا رویت ستم قامت قیامت ^{منت} باشد صیاد چشمش در کین خطش نہادہ دامہا گفتت شکر بنگین عارض گل تر یا سمن</p>	<p>جورے کہ اول کردہ بار دگر آغاز کن جانان رخ روشن کیے از پروہ نمود باز کن چشم تو سحر سامری تو شاہ من اعجاز کن لے مرغ دل گر عافیت خواہی بود پرواز کن بوی تو باشد مشک چین چنداگر خواہی ناز کن</p>
--	---

گفتی حمید از من طلب گفتم کہ قربانت شوم
من سر دہم تو خندہ زن من جان دہم تو ناز کن

<p>شمیم کیسے مشکین صنم وقت سببا کردن خندگ ز گس مست کجا داند خطا کردن دل عاشق اسیر حلقہ زلف وقتا کردن ز تیغ ابروان داند سر عاشق جدا کردن گداسے او ندارد احتیاج اطلس وز زلفت بر لے زیب ستش خون عاشق ہم رو باشد شناور میتوان کردن شناور بحر موج افکن ندامن از کجا آموختند این رسم گل دیان</p>	<p>منی باشد بجز تاراج زند و پار سا کردن ندانند هیچ جز خون شهیدان جفا کردن بت کافر ہی داند منی داند ربا کردن ندانند بادل مجروح کار موسیا کردن ز نقش بوریاداند ستش عریان قبا کردن ترا مشاطہ بیکارست این خون حنا کردن بگرواب محبت می بود شکل شنا کردن تلطف باعدو کردن ستم بر آشنا کردن</p>
--	---

شود در محفلت جانان حمید خستہ را شغل
نظر بزرخم دل کردن نگہ سوسے شما کردن

بہ صنعت عکس و طرد

پنهان چہ شود سوزش سوزش چہ شود پنهان	جانان بخت سوزم سوزم بخت جانان
درمان چہ کنی دل را دل را چہ کنی درمان	زخمی زده کاری کاری زده زخمی
بریان جگرم باشد باشد جگرم بریان	آتش زده در تن در تن زده آتش
خندان ہمہ سو گلہا گلہا ہمہ سو خندان	بکسل بچمن گریان گریان بچمن بکسل
حیران ہمہ تن زگس زگس ہمہ تن حیران	رفتی بچمن شاید شاید بچمن رفتی
طوفان بشود اشکم اشکم بشود طوفان	آفت شدہ ہجر تو ہجر تو شدہ آفت

آئی حمید از خود از خود بہ حمید آئی
 قربان بکند جانرا جانرا بکند قربان

ز درد من دل خود را خبر کن	صنم بر حال زار من نظر کن
خدا را بعد شکین بر کمر کن	بلا از سر پے عشاق بگذار
جهان را سر لہر زبرد بر کن	بگاہے از حیا افکن سو خلق
نظر بر حالت زخم جگر کن	ز درد دل طیب من میاشوب
بشب ناله فغان وقت سحر کن	بیاد زلف شکین روی خورش

حمید ار خواہش تر داینہاست
 بیاد من بآب دیدہ تر کن

خلق را دل تار تار از انتشار خط کن	عالمے تاریک جان من ز تار خط کن
-----------------------------------	--------------------------------

از غضب رخسارِ علیلین برکنارِ خطِ مکن
 این نگاہِ شوق را منع از بہارِ خطِ مکن
 شانہ اندر گلستانِ نو بہارِ خطِ مکن
 دور باش لے دل تو سیرِ زارِ خطِ مکن
 رے خود ہر آنہ صفت از غبارِ خطِ مکن

آتشِ نزدیکِ خسرا زوختن جانانِ خطِ مست
 ہر کسے حُسنِ گل وریجان تما شامی کند
 باغبان از چوہِ گلچین نگہدارِ زمین
 از غلط پامیتوان انداختن بر پشتِ پام
 پشتِ رنگ آلودی دارد جلا آئے

بستہ تارِ خطت باشد دلِ زارِ حمید
 رے خود پوشیدہ از زنگارِ خطِ مکن

روایت (و)

بر غزل حافظ شیراز علیہ الرحمۃ

پیش دوزخ غمِ بن سنبلی تابد ار کو
 عیش و نشاطِ زندگی با غمِ روزگار کو
 بادِ بہار و ابرو من ساقی گلخوار کو
 گر چہ یقین من بود قوتِ انتظار کو
 قصہ ز عشق میکنی سینہ زار دار کو
 کوچہ بکوچہ کو بکو بر سر سرو یا ر کو

جاوے چشم میرود ز گس ہوشیار کو
 رہن بلا و رنج و غم مردم بادہ خوار کو
 مطرب و چنگ و عود و شیشہ پیشین عالم
 وعدہ خود وفا کنی پردہ زرخ جدا کنی
 کیفِ شراب بخودی زاید خشک لگو
 از پے قامتِ صنمِ نغمہ فاختہ رود

سر و صنوبر و سی بر لب جو ببار کو	سر و چمان من پئے سیر چمن در آمدہ
	لالہ ز آتش درون گر چہ نشان ہی دہد ہمچو حمید بنوا بادل و اغسد ار کو
	بر غزل حافظ علیہ الرحمۃ
عشوہ مگر جفا کند تیغ کشد حیاتے تو ہر چہ کنی بجاکنی راحت من رضائے تو دست تو دستگیر شد سوخت مگر ضائے تو کو چہ بکو چہ می دو مہمچو گدا ہوائے تو ہر سر شام آیدت کاسہ بکف گدائے تو زندہ شود ہر آن کس مہر و کم در ہوائے تو خار بیدیدہ اش شکست نرگس فتنہ زائے تو	مہر تو دلنواز شد وعدہ دہد وفاے تو جو رکنی جفا کنی مہر کنی وفا کنی سوائے تو رہنا شود ظلمت زلف رہ زند کعبہ و در بنگرم مسجد و سیکدہ روم از در فیض حسن تو ماہ بود وظیفہ خوار ہر کہ زنتست چرخ مہر و اگر چہ زندہ ماند زخم گل مست خون چکان رونماید بانتیام
	تاسر کوک شاہ من رہ نبرد خسروان شکر بر آراہی حمید برد دوست بجائے تو
رہزن عشاق شد کیسوت تو	دزد باشد غمزہ جادو سے تو

<p>آہوان مستند از آہوسے تو گرنشیند دشمنم پہلو سے تو قمریان در پے قدم بجوسے تو روسے خودی منجم اندر روسے تو سرنہم گر بر سر زانوسے تو اشداقد گویم اندر کوسے تو بار آرم از بہار روسے تو این شب باران ست یا کیسوسے تو</p>	<p>عالمے در ہاسے وہو از ہوسے من خیزم از جان رخت بندم از جہان بلبلان را شور و افغان از گلت روسے تو در مردم چشم من سست تا قیامت سرنہ بردارم ز خواب رام رام ہندوان در تکرہ برگ ریز من ز مہجوری بود کرم شب تاب ست دل در پیچ زلف</p>	
	<p>روز دارم گفت و گویت با حمید شب روم از بہر حُبت وجوسے تو</p>	
<h2>غزل بزرگ جامی علیہ الرحمۃ</h2>		
<p>ہر دے را در پنیان از جمال روسے تو سینہ من گشت نوان از جمال روسے تو گاہ بسمل گاہ بجان از جمال روسے تو غنیہ بار از نگ جانان از جمال روسے تو شمع ہاگردند تابان از جمال روسے تو</p>	<p>ہر کسے را چشم گریان از جمال روسے تو آتش اندر سوز از سوز و گداز سینہ ام درد عاشق را دم عیسے نباشد سو مند بلبلان را شور و غوغا از دل پد شور من سوختن جان دادن پروانہ از من آندہ</p>	